

ПРАВО НА ТВОРЧИСТЬ І ПЛАГІАТ

У статті здійснено спробу виділити основні аспекти, пов'язані з проблемою експансії плагіату, уможливленою перверсивним розумінням права на творчість. Умовно виділено дві групи аспектів: 1) пов'язані з розумінням самого поняття «творчість» (новизна й оригінальність на противагу симулякру); 2) пов'язані зі своєрідною правовою тріадою – право на творчість – обмеження цього права – зловживання ним.

Ключові слова: плагіат, творчість, право на творчість, зловживання правом.

I. Вступ

Осмилення співвідношення права на творчість і плагіату зумовлене потребою усвідомлення суті явища плагіату, з одного боку, і пошуками відповіді на питання: «Де закінчується творчість і починається плагіат?», – з іншого. На сьогодні найповнішим дослідженням плагіату в площині юриспруденції є докторська дисертація Г. Ульянової «Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату» [18], а в царині зловживання правом – праця О. Рогача «Зловживання правом: теоретико-правове дослідження» [17]. Щодо осмилення сутності плагіату, то найновішими інтерпретаціями його є розгляд явища дослідницею Е. Шестаковою як «форми соціально-наукової комунікації», зокрема, перетворення його на «привабливу форму влади» [20], а також трактування С. Благодетелевою-Вовк як загрози національній безпеці [2], вчена, зокрема, виділяє чотири форми вияву плагіату як окресленої загрози через: «1. Утворення токсичних мереж вигодоздобувачів та заміщення ними апарату управління, зокрема державного. 2. Фінансові втрати внаслідок перерозподілу коштів на доплати плагіаторам та недофінансування продуктивної науки. 3. Поглиблення аномії в суспільстві, тобто посилення анархії, зловживань владою, відсутності законності та захисту прав громадян. 4. Розмивання ідентичності внаслідок втрати ключових цінностей, зокрема пов'язаних із творчістю та продуктивністю» [2].

II. Постановка завдання

Ми неодноразово акцентували увагу на трактуванні плагіату як явища аксіологічного, соціальнокомунікаційного й морально-етичного [14; 15]. У цій же статті ми спробуємо виділити основні аспекти, пов'язані з проблемою експансії плагіату, уможливленою перверсивним розумінням права на творчість. Тож **метою** цієї статті є осмилення явища плагіату як зловживання правом на творчість. Для досягнення поставленої мети використано метод аналізу документів, зокрема опрацьовано наукову літературу й тексти законів України, що визначають право суб'єкта на творчість, для з'ясування сутності понять «творчість», «право на творчість», «зловживання правом», «плагіат»; матеріали масмедіа, у яких висвітлюється окреслена проблема, для з'ясування особливостей її представлення.

III. Результати

Отже, аспекти, пов'язані з проблемою експансії плагіату, уможливленою перверсивним розумінням права на творчість, можна умовно поділити на дві групи. Перша пов'язана з розумінням самого поняття «творчість». Погляньмо на визначення творчості професором Ю. Ковалевим: «духовна діяльність митця, спрямована на створення нових оригінальних художніх цінностей, іншої артистичної дійсності» [12, с. 463]. Учений називає необхідні передумови творчості: «наявність у митця обдарування, таланту чи генія, ідіостилю, а також мотивів, знань, навичок художньої творчості, своєрідного типу світосприйняття, ідейно-естетичної платформи, культури мислення» [12, с. 463]; наголошує на важливості таких чинників, як «сила уявлення, інтуїція, потреба митця у самоактуалізації, розширенні свого творчого потенціалу, гранична концентрація духовних сил» [12, с. 463]. Наведена дефініція стосується художньої творчості. Якби йшлося про творчість наукову, то ми б говорили про «вироблення нових знань про природу, суспільство і мислення» [19, с. 11]; а якби про журналістику – то акцентували б увагу на створенні унікального авторського тексту на противагу рерайту чи копіпасти. У кожному разі наголос припадає на новизну й оригінальність створеного. Коли ж суб'єкт вдається до плагіату, він не створює нічого, крім видимості, симулякра, тим самим вдаючись до подвійного обману: 1) автора чи авторів, результатом праці якого/яких став новий об'єкт дійсності (текст у будь-якому з функціональних стилів; ідея, виражена в певній матеріальній формі; картина; винахід; музика тощо) і який викрадається (присвоюється) явно чи приховано плагіатором; і 2) самого соціуму, якому інтелекту-

альна крадіжка пропонується як оригінальний твір. Тобто йдеться про викривлене уявлення про природу творчості. І тут нас цікавлять іще, як мінімум, два аспекти, пов'язані з психологією творчості, що, як засвідчує досвід, часто стають виправданням вдавання до плагіату. Перший аспект пов'язаний зі специфікою творчих сфер людської життєдіяльності, яку дуже вдало, на наш погляд, окреслив П. Бурдьє у своїй теорії полів. Зокрема, аналізуючи поле літератури, він акцентує увагу на такому спостереженні: «Саме з огляду на те, що літературне й артистичне поле становить одну з нечітко окреслених галузей у соціальному просторі і пропонує погано визначені «позиції» (ідеться про відсутність чітких дефініцій, які б визначали, хто є письменником чи художником, що є справжнім мистецтвом тощо. – О. Р.) <...>, а також кар'єрні шляхи, розмиті і сповнені незрозумілостей (на відміну від бюрократичних кар'єр, які пропонує, наприклад, університетська система), воно притягує й збирає агентів з абсолютною різними здібностями та диспозиціями, і, відповідно, амбіціями» [3, с. 383]. Тобто окремі суб'єкти, основу характеру яких становить надмірна амбітність, вважають, що зможуть досягнути певних особистісних преференцій (визнання, слава, прибуток, любов тощо) саме у сфері творчих професій (іронічно підкреслюючи: «це ж не математика чи генетика»), попри те, що не володіють талантами, здібностями й необхідними для таких професій вміннями та навичками. Проте, зіткнувшись із реальністю, опиняються перед вибором: украсти чужу роботу чи бути висміяним або ж узагалі не поміченим. Наслідки таких «виборів» ми описували, аналізуючи висвітлення проблеми плагіату, наприклад, в ігровому кіно [16]. Другий аспект детермінований позицією частини індивідів, яку умовно можна означити словами Еклезіяста: «Немає нічого нового під сонцем» [7, с. 663], – або Ліни Костенко: «Усі слова були уже чиймись» [10]. Тобто говоримо про позицію виправдання вдавання до плагіату, бо неможливо сказати щось принципово нове у світі, в якому вже все сказано. Однак це ніщо більше, ніж форма популізму. Кожен творець користується однаковими ресурсами (буквами алфавіту, лексико-фразеологічним запасом, можливостями стилістики тощо), але новизна й оригінальність твору науки чи мистецтва залежать від уміння продукувати нові ідеї або критично переосмислювати вже існуючі; від унікально-авторського способу добору й поєднання згаданих вище елементів, принципів їх аналізу чи інтерпретації, виявлення таланту й неповторного індивідуального стилю в поєднанні з переосмисленням здобутків національної і світової літературної чи наукової традиції. Звісно, можна сперечатись про співвідношення новаторства і традиційності у творчості окремого автора. Так, свого часу Л. Виготський, розмірковуючи про психологію мистецтва, підкреслював: «Якщо ми захочемо розмежувати, що в кожному літературному творі створює сам автор і що він отримує в готовому вигляді від літературної традиції, ми дуже часто, майже завжди, зможемо з'ясувати, що до частки особистої авторської творчості варто зарахувати лише вибір тих чи інших елементів, комбінацію їх, варіювання у відомих межах загальноприйнятих шаблонів, перенесення одних традиційних елементів в інші системи тощо» [4, с. 21]. Учений порівнює письменника (слідом за Сільверсваном) із плавцем у річці, шлях якого, як і творчість письменника, «буде завжди рівнодіючою двох сил – особистих зусиль плавця і сили течії, що відхилляє його вбік» [4, с. 21]. Найважливіша для нас констатація – це виокремлення наявності докладених «особистих зусиль». Плагіатор же не докладає жодних зусиль. Він просто краде. Дуже часто зусилля не докладаються навіть для того, щоб крадіжку замаскувати. Більше того, одним зі свідчень соціальнокомунікаційної природи плагіату є, на нашу думку, той факт, що розвиток Інтернету як «глобальної мережі мереж» [1, с. 195] (або комунікаційної системи комунікаційних систем) спричинив тотальну анонімізацію, стирання образу автора як такого, утвердження сприймання текстів, що побутують у Мережі, як «нічийних», а отже, як таких, із якими хто-завгодно може робити що-завгодно, зокрема й вільно присвоювати їх цілком або частково.

Друга група аспектів пов'язана зі своєрідною правовою тріадою: право на творчість – обмеження цього права – зловживання ним. В Україні право на творчість забезпечується, передусім, Конституцією. У ст. 34 читаємо: «Кожному гарантується право на свободу думки і свободу слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань» [8, с. 11]; у ст. 54: «Громадянам гарантується свобода літературної, художньої, наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав, моральних і матеріальних інтересів, що виникають у зв'язку з різними видами інтелектуальної діяльності» [8, с. 15]. Реалізуючи власне право на творчість, митці, закономірно, вдаються до переосмислення здобутків своїх попередників. Так, у творчості науковій, приміром, у контексті написання дисертацій, необхідними є й опрацювання літератури з теми, і наукова комунікація як «обмін науковою інформацією (ідеями, знаннями, повідомленнями) між ученими і спеціалістами» [19, с. 18], проте добросовісності одних дослідників протистоїть академічна нечесність інших, регулярно засвідчувана численними плагіатними скандалами (історії «досліджень» К. Кириленко, родини Демченків, І. Артамонової тощо). У мистецтві й літературі результатом такого переосмислення стає поява нових творів, але й тут межа між плагіатом і оригінальністю дуже тонка. Наприклад, між плагіатом як копіюванням-крадіжкою та апропріацією як формою «копіювання картин, рекламних зображень, створення колажів із чужих арт-об'єктів, фотографування чужих фоторобіт та інших видів «переробки» чужої творчості» [6],

яка має містити новизну. В обох випадках ідеться про копіювання, тоді «чим же апропріація відрізняється від плагіату?» – ставить закономірне питання юрист О. Зайцева і, шукаючи відповідь, констатує: «Плагіат – це оприлюднення всього чи частини чужого твору під своїм іменем. Апропріація – це не просто запозичення чужого твору (чи його частини), а вираження за допомогою нього нового змісту, концепції, ідеї. Зрозуміло, що за таких критеріїв суперечки є неминучими, тому що наявність чи відсутність у твору якої-небудь певної ідеї – саме по собі питання неоднозначне» [6]. На ще одному вагомому аспекті в контексті співвідношення плагіату/апропріації, зокрема щодо понять «перетворення» й «добросовісне використання», наголошує професор права Нью-Йоркського університету Е. Олдер у розмові із журналісткою *The Art Newspaper*, підкреслюючи, що «перевірка на «перетворення», запроваджена в 1994 р., передбачає несправедливу вимогу, щоб суддя відіграв роль арт-критика» [9]. Яскравим прикладом труднощів, пов'язаних із розмежуванням апропріації та плагіату, може бути справа фотографа Патріка Каріу проти художника-апропріатора Річарда Принса. У 2008 р. було подано позов, у 2011 р. виграв Каріу, у 2013 р. в апеляційному суді – Принс, а у 2014 р. сторони уклали угоду [6; 9]. Так само складно визначити межу в художньому тексті. Приміром, між плагіатом і запозиченням. Так, автори підручника «Теорія літератури» за науковою редакцією О. Галича, характеризуючи запозичення як одну з форм літературних зв'язків, що передбачає «виразні ознаки першоджерела» [5, с. 449], підкреслюють: «Однак запозичуючи в попередників, письменник дає власне ідейно-художнє розв'язання конфлікту» [5, с. 449]; але при цьому констатують: «Негативним виявом запозичення є плагіат, тобто привласнення автором чужого твору» [5, с. 449]. Професор Ю. Ковалів, визначаючи запозичення як «використання автором відомих мотивів, фабул, стилістичних фігур, прийомів версифікації тощо» [11, с. 383], також акцентує увагу на тому, що відбувається переосмислення згаданих елементів, «надання їм нових якісних характеристик» [11, с. 383]. Більше того, науковець зосереджується на виокремленні дихотомії оригінальність/плагіат. Він зазначає: «Механічне, пасивне клішування готових літературних (мистецьких) дискурсивних практик приводить до профанації письменства, до плагіату, епігонства, а творчо-ініціативне їх переосмислення – до появи нових художніх цінностей» [11, с. 383]. Тобто й тут нам доводиться постійно балансувати на межі, намагаючись відповісти на поставлене у вступі питання: то де ж закінчується художня творчість і починається плагіат? Приміром, коли Л. Плющ засвідчує, наводячи порівняльні текстові таблиці, що П. Загребельний у «Кларнетах ніжності», написаних близько 1978 р., використав майже дослівні шматки зі спогадів Надії Суровцової, що 29 років провела в ГУЛАзі, і яку Л. Плющ знав особисто, як і текст її «Спогадів» [13, с. 209], то ми розуміємо, що перед нами – плагіат. А коли доводиться читати з-поміж конкурсних п'єс для «Коронації слова» «твір», який скомпонований зі шматків біографії (оформлених як монологи на півсторінки і більше) відомого драматурга, чия творчість «переосмислюється»; значних за обсягом уривків п'єс цього-таки драматурга та уривків, що належать «автору» конкурсної п'єси, – то неминуче постає питання про допустимість такого запозичення.

Отже, треба чітко розуміти, що конструктивна реалізація права неможлива без прийняття обов'язків, породжуваних користуванням тим чи іншим правом. Одним із виявів такого прийняття є визнання правомірних обмежень права, зокрема права на творчість. Про обмеження права на творчість ідеться, наприклад, у згадуваній вище ст. 34 Конституції: «Здійснення цих прав (на свободу думки і слова, вираження поглядів і переконань. – О. Р.) може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку <...>» [8, с. 11]. Юристи виділяють три категорії обмежень, керуючись характером їх, джерелом походження й метою запровадження. Ці обмеження стосуються безпосередньо авторської волі, традицій соціуму і вимог закону. Г. Ульянова, зокрема, називає обмеження, які: 1) «встановлюються творцем, мають індивідуальний характер та зумовлені світоглядом творця, сферою творчої діяльності, метою її здійснення тощо» (скажімо, журналіст «Українського тижня» С. Козлюк регулярно їздить у райони проведення АТО, оскільки, як неодноразово підкреслював під час майстер-класів для студентів-журналістів НАУ і в приватних розмовах, не може писати про війну, якщо не знаходиться безпосередньо на місці подій); 2) «мають суспільний характер та сформовані в суспільстві, державі. Такі обмеження мають більше морально-етичний, превентивний характер» (як, приміром, заборона розпалювання міжрасової, міжетнічної, міжрелігійної ворожнечі; пропагування сепаратизму тощо); 3) «законодавчі обмеження, які мають обов'язковий характер, поширюються на всіх творців або встановлені для окремих видів інтелектуальної, творчої діяльності» (як, наприклад, припис наведеної вище ст. 34 Конституції України) [18, с. 44]. Проте саме існування певної юридичної норми та її обмеження неодмінно породжує і зловживання, з нею пов'язані. Маємо на увазі зловживання правом. Дослідник О. Рогач дає таке визначення цій категорії: «Зловживання правом – це соціально-шкідливе явище, яке відображає нігілістичне ставлення особи до права та полягає в намаганні суб'єкта правовідносин створити ілюзію (видимість) правомірного використання права при вчиненні ним умисних діянь, спрямованих на порушення об'єктивних меж здійснення права та внутрішніх (спеціальних) меж зовнішнього розсуду» [17, с. 328]. Г. Ульянова екстраполює це поняття на явище плагіату і цілком слушно, на наш

погляд, зазначає: «Видається, що плагіат є ілюзією правомірного використання права на творчість», оскільки воно «використовується не для реалізації інтелектуальних, творчих здібностей, а для досягнення певних корисливих цілей» [18, с. 51], – при цьому дослідниця, як і ми, акцентує увагу на тому, що таку поведінку породжують деструктивні ціннісні трансформації на рівні окремого індивіда і соціуму загалом.

IV. Висновки

Таким чином, плагіат співвідноситься з правом на творчість у сегменті зловживання цим правом, а його експансія є прямим наслідком зміни ціннісних парадигм, детермінованих, крім іншого, погіршенням рівня життя соціуму, що інспірує деградацію особистості, та корупцією в усіх сферах, що девальвує повагу до права; а також стрімким розвитком новітніх технологій, зокрема комунікаційних, що створюють сприятливий ґрунт для різноманітних порушень авторського права та впливають на переосмислення самого поняття авторства, з одного боку; а з іншого – підводять до усвідомлення, що саме ЗМК можуть стати платформою для відродження й плекання правової культури на противагу правовому нігілізму; саме тому подальші дослідження ми зосередимо на аналізі співвідношення права на творчість і плагіату в середовищі масмедіа.

Список використаної літератури

1. Бернерс-Лі Т. Заснування п@вутини : З чого починалася і до чого прийде Всесвітня мережа / Тім Бернерс-Лі, Марк Фічетті; пер. з англ. А. Іщенко. – Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2007. – 207 с.
2. Благодетєлева-Вовк С. Чи становить плагіат загрозу національній безпеці? / Світлана Благодетєлева-Вовк // Цензор Реформ. 28.02.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://reforms.censor.net.ua/columns/3021592/chy_stanovyt_plagiat_zagrozu_natsionalniyi_bezpetsi. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 28.02.2017.
3. Бурдьє П. Соціальное пространство : поля и практики / Пьер Бурдьє ; пер. с франц. ; отв. ред. перевода, сост. и послесл. Н. А. Шматко. – Москва : Ин-т экспериментальной социологии ; Санкт-Петербург : Алетейя, 2005. – 576 с.
4. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский. – Ростов-на-Дону : Феникс, 1998. – 480 с.
5. Галич О. Теорія літератури : підручник / Олександр Галич, Віталій Назарець, Євген Васильєв ; за наук. ред. О. Галича. – Київ : Либідь, 2001. – 488 с.
6. Зайцева О. Плагіат чи апропріація у візуальному світі: тонка межа [Електронний ресурс] / Олена Зайцева // Юрист&Закон. – 2015. – № 30. – Режим доступу: http://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA008269. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 28.02.2017.
7. Книга Еклезіястова // Біблія або Книги Святого Письма Старого і Нового Заповіту. – [Б. м.] : Українське біблійне товариство, 1992. – 959 с.+296 с.
8. Конституція України. Конституція Автономної Республіки Крим : зб. нормат. актів. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – 80 с.
9. Корбетт Р. Право на заимствование или воровство? [Электронный ресурс] / Рейчел Корбетт // The Art Newspaper Russia. – 2015. – № 38. – Режим доступа: <http://www.theartnewspaper.ru/posts/2384/>. – Название с экрана. – Дата перегляду: 28.02.2017.
10. Костенко Л. Страшні слова, коли вони мовчать [Електронний ресурс] / Ліна Костенко. – Режим доступу: <http://www.ukrlit.vn.ua/lib/kostenko/y1zry.html>. – Назва з екрана. – Дата перегляду: 06.03.2017.
11. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : Академія, 2007. – Т. 1. – 608 с.
12. Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : Академія, 2007. – Т. 2. – 624 с.
13. Плющ Л. Мародери / Леонід Плющ // Київська Русь. Квадрат. – Кн. 1–2 (XLIII–XLIV). – 2010. – С. 204–266.
14. Рижко О. М. Поняття, види, класифікації плагіату / О. М. Рижко // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника : зб. наук. пр. / НАН України, ЛННБ ім. В. Стефаника ; редкол.: М. М. Романюк (гол. ред.) та ін. – Львів, 2016. – Вип. 8 (24). – С. 134–150.
15. Рижко О. М. Плагіат: складники розуміння / О. М. Рижко // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. – 2016. – № 3 (27). – С. 40–48.
16. Рижко О. М. Особливості розкриття теми плагіату в ігровому кіно / О. М. Рижко // Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. – 2016. – № 4 (28). – С. 14–20.
17. Рогач О. Я. Зловживання правом : теоретико-правове дослідження / О. Я. Рогач. – Ужгород : Ліра, 2011. – 368 с.
18. Ульянова Г. О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату [Електронний ресурс] : дис. ... д-ра юрид. наук / Ульянова Галина Олексіївна. – Одеса, 2015. – Режим доступу: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/2749/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96>

%D1%8F%20%D0%A3%D0%BB%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%93.%D0%9E.pdf?sequence=5&isAllowed=y. – Назва з екрану. – Дата перегляду: 12.12.2016 р.

19. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарченко. – 4-те вид., випр. і доп. – Київ : Знання, 2004. – 307 с.
20. Шестакова Э. Обыкновенная история, или Плагиат как проявление социальной власти [Электронный ресурс] / Элеонора Шестакова // Relga. – 2016. – № 15 [318]. – Режим доступа: <http://www.relga.ru/Environ/WebObjects/tgu-www.woa/wa/Main?textid=4835&level1=main&level2=articles>. – Название с экрана. – Дата перегляду: 20.02.2017 р.

Стаття надійшла до редакції 06.02.2017.

Рыжко Е. Н. Право на творчество и плагиат

В статье совершено попытку выделить основные аспекты, связанные с проблемой экспансии плагиата, ставшей возможной вследствие искаженного понимания права на творчество. Условно выделено две группы аспектов: 1) связанные с пониманием самого понятия «творчество» (новизна и оригинальность в противовес симулякру); 2) связанные со своего рода правовой триадой: право на творчество – ограничение права – злоупотребление им.

Ключевые слова: плагиат, творчество, право на творчество, злоупотребление правом.

Ryzhko O. Right to Creative Work and Plagiarism

Plagiarism is controversial and contradictory phenomenon. It can be viewed through the prism of law, social communications, philosophy, axiology, morals and ethics. In this article we have tried to define the main aspects related to the problem of plagiarism expansion enabled by the perverse understanding of creative work. These aspects can be conditionally divided into two groups. The first one is attributed to the understanding of the «creative work» concept. In the process of creation the emphasis is placed on the novelty and originality. But when people resort to plagiarism they create nothing but semblance, simulacrum, thereby resort to double deceit of: 1) the author or authors whose work resulted in a new object which was clearly or unobviously stolen (misappropriated) by the plagiarist; and 2) the society to which the intellectual theft is offered as an original work. So, this refers to a distorted idea about the nature of creative work. Moreover, some subjects, whose nature is based on the excessive ambition, believe that they can achieve certain personal preferences in the creative occupations namely, though they do not possess talents and abilities, skills and expertise needed for such occupations. However, when such people face reality, they are caught in a dilemma: to steal someone else's work or be ridiculed either be not noticed at all. Another one aspect is determined by the excuse for resorting to plagiarism that it is impossible to say something new in a world where everything is already said. But this is nothing more than a form of populism. The second group of aspects is related to the particular law triad: right to creative work – restriction of this right – misuse of it. That is plagiarism is relevant to the right to creative work in the segment of the misuse of this right, and its expansion is a direct consequence of changes of the value paradigms which are determined, among other things, by the deterioration of society's standards of living, that inspires the degradation of the personality, and corruption in all fields, which devalues respect for the law; as well as by the rapid development of new technologies, in particular communication ones, which creating a breeding ground for various violations of author's right and influencing a reinterpretation of the very authorship concept, on the one hand; and on the other hand it leads to the realization that it is the mass media that can be a platform for restoration and development of law culture as opposed to law nihilism.

Key words: plagiarism, creative work, right to creative work, misuse of law.